

PROGRAMUL COMUNITATEA MEA

Raport

Delimitarea și descentralizarea competențelor autorităților publice în domeniul educației

Autor: Cătălina Scorțescu
dr. în drept, conf. univ.,
expert juridic

Realizarea acestui raport a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului american prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea programului Comunitatea Mea și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite"

Chișinău, 2023

Cuprins

1. Context general	3
2. Probleme în delimitarea competențelor autorităților publice în domeniul educației	5
3. Rezultatele sondajului privind competențele autorităților publice în domeniul educației	11
4. Recomandări	13
Anexă: Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative	14

Lista de abrevieri

APC – Autorități publice centrale

APL I - Autorități publice locale de nivelul întâi

APL II - Autorități publice locale de nivelul al doilea

CALM – Congresul Autorităților Locale din Moldova

MEC – Ministerul Educației și Cercetării

MF – Ministerul Finanțelor

UAT - Unitate administrativ – teritorială

1. Context general

În ultimii zece ani au avut loc mari transformări în sistemul educațional al Republicii Moldova, cu consolidarea rețelei de instituții educaționale, transferarea unor competențe de la APL I către APL II și cu schimbarea formulelor de finanțare pentru cheltuielile de educație. Reieșind din datele statistice¹ prezentate de către Ministerul Educației și Cercetării, în comparație cu zece ani în urmă, numărul de instituții de educație timpurie a crescut cu 7,6 %, iar numărul instituțiilor de învățământ primar și secundar general s-a redus cu 16,7%. În total, în anul de studii 2020-2021, în Republica Moldova activau 2842 de instituții învățământ cu un contingent de 588,0 mii de copii/elevi/studenti.

Sistemul național de învățământ este organizat pe niveluri și cicluri, începând cu educația timpurie, învățământul primar, secundar, pînă la învățământul superior. Administrarea sistemului de învățământ se realizează de următoarele niveluri de autorități/instituții:

- ✚ **Național** – cu atribuții în domeniul educației pentru Guvern și Ministerul Educației și Cercetării;
- ✚ **Local** - cu atribuții în domeniul educației pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, ale UTA Găgăuzia și autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi;
- ✚ **Instituțional** - cu atribuții în domeniul educației pentru instituțiile de învățământ.

Însă, pînă în prezent, lipsește claritatea și delimitarea clară a competențelor în acest domeniu între nivelurile de administrație publică – APC, APL II și APL I. În rezultat avem competențe suprapuse, cu atribuții indentice pentru diferite nivele de administrație în prestarea serviciilor educaționale. Toate acestea în contextul în care educația, reieșind din prevederile cadrului normativ, reprezintă un domeniu de competență ce aparține Guvernului/APC.

De facto, suntem în prezența unor competențe ale APC delegate către APL II și APL I, în absența unor prevederi exprese în Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006 referitor la delegarea competențelor în domeniul educației către autoritățile publice locale.

Neclaritățile și deficiențele se referă și la modul de finanțare a domeniului educației. Or, reieșind din prevederile normative existente, sistemul de învățământ public este finanțat atît din transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și din alocații de la unitățile administrativ-teritoriale, destinate educației. În plus, APL au dreptul să vină cu aportul și mijloacele proprii la finanțarea domeniului educației, dar și la dezvoltarea/modernizarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ, precum și cea didactică.

În speță, cadrul normativ lacunar existent pune în responsabilitatea APL I, în condițiile unei insuficiente capacități administrative și fără asigurarea mijloacelor financiare corespunzătoare, atribuții în domeniul educației, care sunt în sarcina și competența APC și APL II.

Mai multe cercetări în domeniu notează carențele cadrului normativ existent, cu multe reglementări neclare și contradictorii, care nu delimitează într-un mod exact și plenar domeniile de competențe între autoritățile publice de diferite niveluri și nu aduce claritate între cele două tipuri de competențe – proprii și delegate. Autoritățile raionale *de facto* asigură realizarea unor competențe de nivel central (la care se referă și prestarea serviciilor educaționale), care ar putea fi delegate la nivelul local. De asemenea, aceste cercetări evidențiază, că domeniul educației urmează a fi delegat către APL I, fiind coordonat metodologic de un organ desconcentrat al ministerului de resort la nivelul II al administrației publice locale, cu finanțarea prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale, conform prevederilor sistemului și legislației actuale.

¹ [Rapoartele de activitate ale Ministerului Educației și Cercetării](#)

În rezultatul delegării competenței de prestare a serviciilor educaționale către APL I, vor avea de câștigat cetățenii din comunitățile locale, vor crește veniturile pentru UAT de nivelul întâi, prin redirecționarea resurselor financiare, vor avea de câștigat și cei de la guvernare, prin realizarea acțiunilor prevăzute în programul guvernamental și angajamentelor europene asumate.

2. Probleme în delimitarea competențelor autorităților publice în domeniul educației

În art.4 alin.(1) din Codul educației nr.152/2014 este stipulat, că educația reprezintă o prioritate națională și factorul primordial al dezvoltării durabile a unei societăți bazate pe cunoaștere.

Guvernul își desfășoară activitatea în domeniul educației în conformitate cu art.4 lit.g) din Legea cu privire la Guvern nr.136/2017.

Potrivit art.4 alin.(1) lit.h) din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, autoritățile publice locale de nivelul întâi au competențe în domeniul educației care se referă la construcția, gestionarea, întreținerea și echiparea instituțiilor preșcolare și extrașcolare (creșe, grădinițe de copii, școli de artă, de muzică), iar potrivit art.4 alin.(2) lit.g¹) din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, întreținerea școlilor primare și școlilor primare-grădinițe, gimnaziilor și liceelor, instituțiilor de învățământ secundar profesional, școlilor-internat și gimnaziilor-internat cu regim special, altor instituții din domeniul învățământului care deservește populația raionului respectiv, precum și activitatea metodică, alte activități din domeniu constituie un domeniu propriu de activitate pentru autoritățile publice locale de nivelul al doilea.

Din analiza cadrului normativ, **observăm** că educația face parte din domeniile de competență a Guvernului/APC, a autorităților publice locale de nivelul întâi, precum și a autorităților publice locale de nivelul al doilea.

Competențele în domeniul educație între autoritățile publice sunt distribuite după cum urmează:

- ✚ APC/MEC are atribuții referitor la conducerea, monitorizarea și evaluarea sistemului național de educație, elaborarea și aprobarea standardelor educaționale de stat (Curriculumului național, manualelor și materialelor didactice), coordonarea activității de formare profesională inițială și continuă a cadrelor didactice și de conducere din învățământ²; poate avea organe desconcentrate în teritoriu cu funcții de gestionare administrativă a învățământului³;
- ✚ APL II înființează, reorganizează și lichidează instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar (de nivel raional)⁴; asigură funcționarea, conducerea, monitorizarea, evaluarea și managementul calității instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sunt, angajează și eliberează personalul de conducere al acestor instituții, asigură transportarea gratuită a elevilor și cadrelor didactice la și de la instituțiile de învățământ în localitățile rurale, pe distanțe ce depășesc 2 km⁵; sunt responsabile de școlarizarea obligatorie a copiilor cu vârsta de până la 16 ani⁶;
- ✚ APL I înființează, reorganizează și lichidează instituțiile publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar) și de învățământ extrașcolar (de nivel local)⁷; realizează conducerea, monitorizarea și contribuie la evaluarea instituțiilor de învățământ ai căror fondatori sunt, angajează și eliberează personalul de conducere al acestor instituții⁸; sunt responsabile de

² Art.140 din Codul educației

³ Art.18 alin. (4) din Codul educației

⁴ art.21 alin. (1) din Codul educației

⁵ Art.141 și art.18 alin. (7) din Codul educației

⁶ Art.13 alin. (3) din Codul educației

⁷ art.21 alin. (1) din Codul educației

⁸ Art.142 din Codul educației

școlarizarea obligatorie a copiilor cu vârsta de până la 16 ani⁹; delegă un reprezentant în consiliul de administrație al instituției de învățământ¹⁰.

Deci, cu excepția coordonării metodologice, APL II are în mare parte atribuții similare cu cele ale APL I, care se referă însă la diferite instituții publice de învățământ.

În ceea ce privește finanțarea domeniului educației, reieșind din prevederile actelor normative, aceasta include mai multe componente:

- statul asigură finanțarea pachetului standard de servicii educaționale pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, indiferent de tipul de proprietate a instituției de învățământ¹¹;
- educația antepreșcolară se realizează în familie, aceasta beneficiind de finanțare de la bugetul public național conform legislației în vigoare. La solicitarea părinților, autoritățile administrației publice locale pot organiza educația antepreșcolară, cu finanțare de la bugetele locale¹²;
- statul suportă cheltuielile pentru serviciile de învățământ preșcolar și de îngrijire în instituțiile publice pentru toți copiii, inclusiv pentru copiii cu cerințe educaționale speciale¹³;
- sursa prioritară de finanțare a sistemului de învățământ public o constituie transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale, pentru instituțiile de educație antepreșcolară și preșcolară, de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar, precum și alte alocații de la stat și de la unitățile administrativ-teritoriale, destinate educației¹⁴;
- transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat se alocă bugetelor locale pentru finanțarea învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar)¹⁵;
- APL asigură finanțarea instituțiilor publice de învățământ general în baza costului standard per copil sau elev, în volum ce asigură respectarea standardelor educaționale de stat¹⁶;
- APL au dreptul să suplimenteze fondurile alocate de la bugetul de stat din mijloace proprii¹⁷;
- în afară de finanțarea-standard bugetară: cost standard per copil/elev¹⁸, legea prevede finanțarea complementară bugetară: pentru modernizarea bazei materiale și didactice, pentru subvenționarea alimentației, pentru transport școlar și cazare¹⁹;
- APL II și APL I pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ din teritoriul administrat²⁰.

Cît privește baza materială a instituțiilor de învățământ, pe de o parte statul asigură dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ publice, inclusiv utilizarea acestora, în conformitate cu standardele educaționale de stat²¹, pe de altă parte clădirile și terenurile în/pe care instituțiile de învățământ publice

⁹ Art.13 alin. (3) din Codul educației

¹⁰ art.49 alin. (1) lit. a) din Codul educației

¹¹ Art.9 alin. (2) din Codul educației

¹² Art.24 din Codul educației

¹³ Art.25 alin. (2) din Codul educației

¹⁴ Art.143 alin. (1) lit. a) și c) din Codul educației

¹⁵ Art.12 alin. (1) lit. a) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale

¹⁶ Art.144 alin. (2) din Codul educației

¹⁷ Art.144 alin. (3) din Codul educației

¹⁸ Resursele alocate pentru un elev sau un copil se transferă la instituția de învățământ în care acesta învață

¹⁹ Art.145 alin. (1) lit. c) din Codul educației

²⁰ Art.141 lit. e) și art.142 lit. d) din Codul educației

²¹ Art.147 alin. (2) din Codul educației

își desfășoară activitatea, de regulă, fac parte din domeniul public al unității administrativ-teritoriale, iar celelalte bunuri sînt proprietatea fondatorilor (APL I/APL II) și se atribuie instituțiilor de învățămînt cu drept de gestiune operativă²². În același timp, pe de o parte APL I sunt responsabile de construcția, întreținerea și echiparea instituțiilor preșcolare și extrașcolare, pe de altă parte acestea pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale, dar nu sunt obligate, iar APL II pe de o parte sunt responsabile de întreținerea școlilor primare și școlilor primare-grădinițe, gimnaziilor și liceelor, instituțiilor de învățămînt secundar profesional, școlilor-internat și gimnaziilor-internat cu regim special, dar pe de altă parte acestea pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale, dar nu sunt obligate.

În contradicție cu reglementarea care stabilește că finanțarea-standard bugetară se asigură în baza costului standard per copil sau elev, a fost aprobată Hotărîrea Guvernului nr.868/2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățămînt primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea, astfel că numai instituțiile publice de învățămînt primar și secundar general, din subordinea APL II sunt finanțate în bază de cost standard per elev²³. Costul standard per elev include cheltuielile curente, fără cheltuielile pentru alimentație și cheltuielile capitale, fără investiții capitale²⁴.

Nu este clar specificat care cheltuieli curente și care cheltuieli capitale sunt incluse în costul standard per elev, astfel că acest aspect lasă loc de interpretări²⁵. *De facto*, în cheltuieli curente intră salarizarea cadrelor didactice și personalului nedidactic, costul serviciilor comunale și altele.

De asemenea, prin Hotărîrea Guvernului nr.868/2014 a fost aprobat Regulamentul privind repartizarea și utilizarea mijloacelor financiare din componenta unității administrativ-teritoriale, care prevede repartizarea unor mijloace financiare de la bugetul de stat către bugetul APL II, în scopul finanțării suplimentare a instituțiilor de învățămînt, pentru îmbunătățirea condițiilor de educație, care se referă la transportarea elevilor la și de la școală; compensarea cheltuielilor de transport ale cadrelor didactice, efectuarea reparațiilor capitale și procurarea mijloacelor fixe și altele.

În ceea ce privește alimentația copiilor, Ministerul Educației și autoritățile administrației publice locale asigură alimentarea gratuită a elevilor claselor I-IV din instituțiile de învățămînt publice și private, precum și a elevilor claselor V-XII din instituțiile de învățămînt din raioanele de est ale Republicii Moldova subordonate Ministerului Educației și din instituțiile de învățămînt din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi amplasate în zona de securitate²⁶.

Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Finanțelor, aprobă anual Normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățămînt²⁷.

Reamintim, că de la 1 ianuarie 2013 instituțiile de învățămînt primare, gimnaziale și liceale au fost transferate din gestiunea APL I în gestiunea APL II, odată cu introducerea unei noi metodologii de finanțare bazată pe principiul „banii urmează elevul”, care acoperă toate cheltuielile, cu excepția celor pentru alimentație și investiții capitale, scop în care se alocă bani suplimentari, în afara formulei.

²² Art.146 alin. (2) din Codul educației

²³ *transferuri categoriale* – mijloace financiare, calculate în bază de cost standard per elev, alocate de la bugetul de stat la bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, cu titlu definitiv și în sumă absolută, în scopul finanțării instituțiilor de învățămînt (pct.5 din Hotărîrea Guvernului nr.868/2014)

²⁴ Pct.4 din Hotărîrea Guvernului nr.868/2014

²⁵ În România, în Legea Educației Naționale nr.1/2011, sunt enumerate articolele de cheltuieli, în funcție de care se calculează costul standard per elev/preșcolar/antepreșcolar

²⁶ Pct.1 din Hotărîrea Guvernului nr.234/2005 cu privire la alimentarea elevilor

²⁷ Ordinul MEC nr. 118 din 24 februarie 2022/Ordinul MF nr. 31 din 24 februarie cu privire la normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățămînt

Observăm, că potrivit Codului educației statul asigură finanțarea serviciilor educaționale în baza costului standard per copil/elev pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, prin intermediul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și finanțează modernizarea bazei materiale și didactice, subvenționarea alimentației, transportului școlar și cazării, iar APL pe de o parte trebuie să vină cu alocații pentru educație, iar pe de altă parte pot finanța educația antepreșcolară, au dreptul să suplimenteze fondurile alocate de la bugetul de stat, pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor din subordine, dar nu sunt obligate.

În același timp, **observăm** că, prin acte normative subordonate legii (Hotărârea Guvernului nr.868/2014), nu sunt respectate prevederile Codului educației, iar prevederile Legii nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă sunt executate parțial/selectiv, numai în privința întreținerii școlilor din subordinea APL II. Astfel, finanțarea în bază de cost standard per copil pentru instituțiile preșcolare și extrașcolare din subordinea APL I nu este reglementată în acte normative subordonate legii.

Totodată, finanțarea serviciilor educaționale în baza costului standard per copil pentru învățământul preșcolar prin intermediul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale ale APL I nu au la bază o metodologie de finanțare bazată pe principiul „banii urmează copilul”, ca în cazul învățământului primar, gimnazial și liceal, finanțarea fiind efectuată reieșind din frecvența copiilor din grădinițe. În această situație, apar numeroase probleme la planificarea și elaborarea bugetului local a APL I, respectiv lipsa unor reglementări similare celor ce se referă la finanțarea instituțiilor educaționale din subordinea APL II poate fi considerată discriminatorie.

Analizând atribuțiile APC, APL II și APL I în ceea ce privește gestionarea și finanțarea educației am constatat, că:

- Educația este o competență a APC, APL II și APL I;
- Realizarea competențelor APC, APL II și APL I în domeniul educației este finanțată din bugetul de stat;
- Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale acoperă toate cheltuielile legate de furnizarea serviciilor educaționale;
- În sursa prioritară de finanțare a sistemului de învățământ public, pe lângă transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale, sunt incluse alocațiile de la unitățile administrativ-teritoriale;
- Numai instituțiile publice de învățământ primar și secundar general din subordinea APL II sunt finanțate în bază de cost standard per elev;
- Instituțiile publice preșcolare și extrașcolare din subordinea APL I sunt finanțate reieșind din frecvența copiilor din instituțiile de educație preșcolară;
- Prevederile legale privind finanțarea educației sunt contradictorii: pe de o parte APL pot contribui la finanțarea educației, dar nu sunt obligate, pe de altă parte, pentru APL sunt stabilite obligații: APL I asigură construcția, întreținerea și echiparea instituțiilor din subordine, iar APL II asigură numai întreținerea instituțiilor din subordine.
- *De facto*, prin transferuri cu destinație specială către bugetul APL II sunt acoperite toate cheltuielile referitoare la furnizarea serviciilor educaționale, spre deosebire de APL I, care din varii motive acoperă o serie de astfel de cheltuieli din bugetele proprii.

Probleme principale identificate în domeniul educației prin prisma reglementărilor legale pot fi rezumate la următoarele:

1. Competențele APC, APL II și APL I în domeniul educației nu sunt clar delimitate.
2. Stabilirea drept domeniului propriu de competență pentru APL I și APL II a unui domeniului de competență ce aparține Guvernului/APC, este nelegitimă și contravine Legii cu privire la Guvern nr.136/2017, dar și principiului integrității competențelor, care presupune că orice competență atribuită autorităților publice locale trebuie să fie deplină și exclusivă.
3. Delegarea competențelor APC în domeniul educației către APL I și APL II nu este reglementată în legea cadru, așa cum prevede art.6 din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă.
4. Se impune delegarea competențelor APC în domeniul educației către APL I, deoarece ar fi în concordanță cu principiul subsidiarității, care presupune exercitarea responsabilităților publice de către autoritățile care sînt cel mai aproape de cetățeni.
5. Fiind o competență a APC, educația trebuie finanțată din bugetul de stat, însă legea stabilește, pe de o parte, că sistemul de învățămînt public este finanțat atât din transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și din alocații de la unitățile administrativ-teritoriale, destinate educației, iar în același timp APL au dreptul să suplimenteze fondurile alocate de la bugetul de stat din mijloace proprii, nefiind obligate.
6. Finanțarea-standard bugetară se asigură în baza costului standard per copil sau elev, însă APL I nu primesc transferuri în baza costului standard per copil, ci în dependență de frecvența copiilor din grădinițe, spre deosebire de APL II care primesc transferuri în baza costului standard per elev.
7. Nu este reglementat expres în lege ce cheltuieli legate de furnizarea serviciilor educaționale sunt acoperite prin transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale.
8. Există mai multe acte normative subordonate legii care reglementează finanțarea cheltuielilor din domeniul educației preuniversitare, cu excepția educației preșcolare, care de asemenea nu detaliază toate tipurile de cheltuieli finanțate. Un act normativ se referă la cheltuielile finanțate în baza costului standard per copil sau elev (cheltuieli curente și cheltuieli capitale), alt act normativ reglementează finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățămînt, iar un al treilea act normativ subordonat legii (Hotărîre de Guvern) reglementează alimentația elevilor din școli, plus printr-un Ordin comun a MEC și MF emis anual sunt stabilite normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățămînt preșcolar, primar și secundar general.
9. Nu este clar cum este finanțată dezvoltarea/modernizarea bazei materiale a instituțiilor de învățămînt, precum și cea didactică. Pe de o parte, statul asigură dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățămînt publice, inclusiv utilizarea acestora, finanțează modernizarea bazei materiale și didactice, pe de altă parte, APL I sunt responsabile de construcția, întreținerea și echiparea instituțiilor din subordine, iar APL II sunt responsabile numai de întreținerea instituțiilor din subordine, respectiv ambele APL pot contribui la finanțarea și dezvoltarea bazei materiale, dar nu sunt obligate.

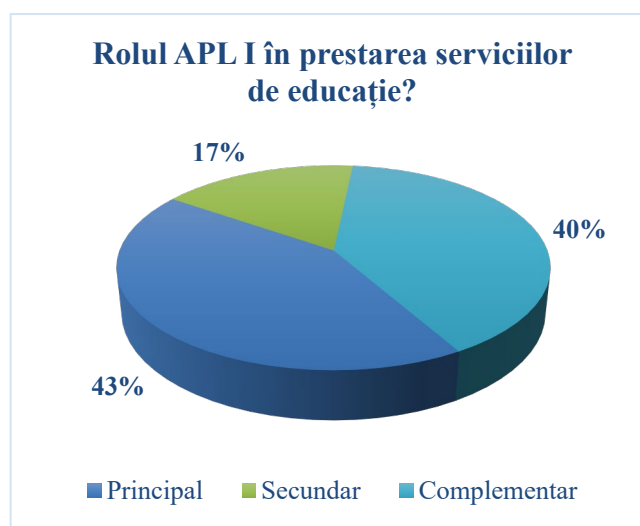
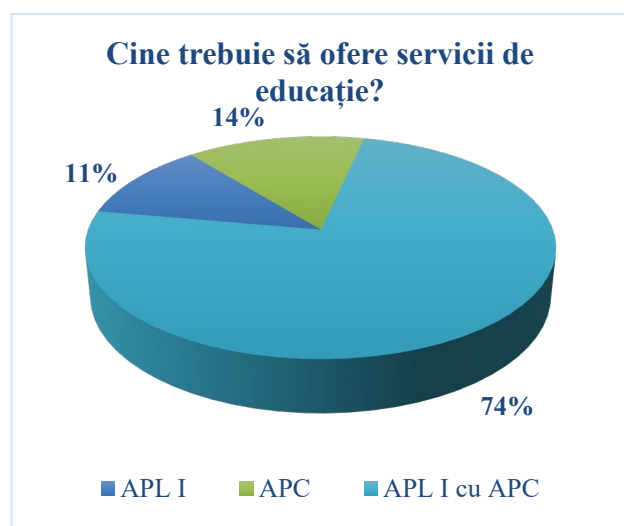
În baza celor expuse putem face concluzia, că în domeniul educației – un domeniul de competență a Guvernului, contrar Legii cu privire la Guvern și art.6 din Legea privind descentralizarea administrativă, prin reglementările din Codul educației și Legea privind descentralizarea

administrativă se stabilesc atribuții în domeniu pentru MEC, APL II și APL I, finanțarea fiind acordată prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale, dar fără ca finanțarea bugetară în baza costului standard per copil să fie asigurată instituțiilor publice preșcolare și extrașcolare din subordinea APL I. Astfel, foarte frecvent o parte din cheltuielile legate de furnizarea serviciilor educaționale sunt asigurate din bugetele proprii, care în majoritate și așa sunt austere, dar și reducând din cheltuielile pentru competențele proprii.

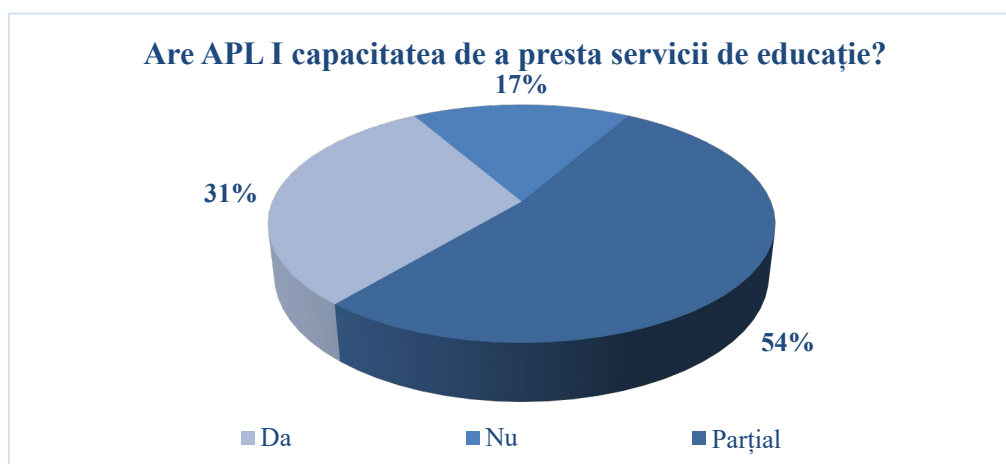
3. Rezultatele sondajului privind competențele autorităților publice în domeniul educației

Viziunea și percepțiile autorităților publice locale de nivelul întâi privind competențele în domeniul educației au fost vociferate în cadrul unui sondaj realizat de către CALM cu 34 de primari, secretari ai consiliilor locale, asistenți sociali și reprezentanți ai administrației publice locale.

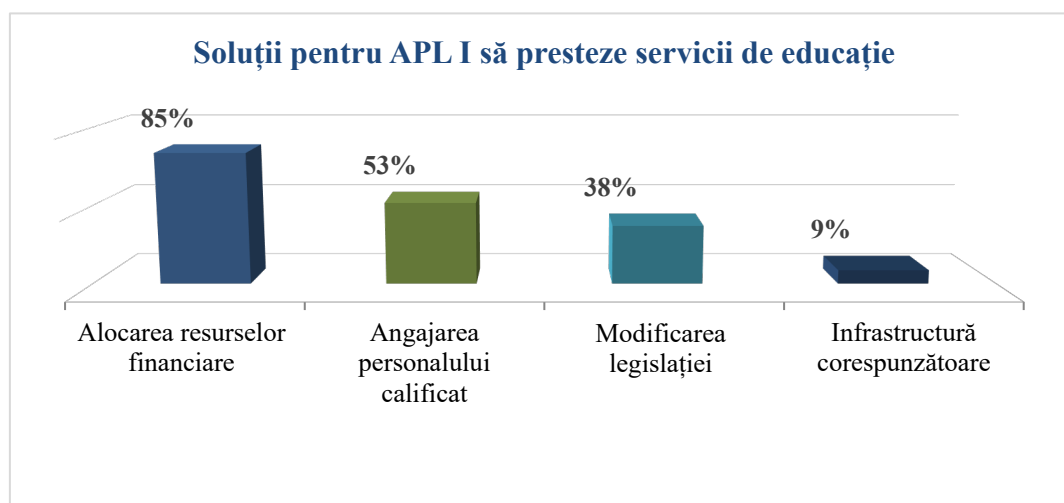
Rezultatele sondajului arată că reprezentanții administrațiilor locale din țară optează pentru ca educația să revină sub conducerea/autoritatea generală a APL I, cu coordonarea procesului educațional de către APC, prin structurile sale raionale sau regionale. Astfel, circa 3/4 din respondenți au menționat că APL I împreună cu APC trebuie să ofere servicii în domeniul educației. În același timp, 43% din cei intervievați consideră că APL I trebuie să dețină rolul principal în prestarea serviciilor de educație, iar 40% operează pentru un rol complementar pe lângă cel al APC.

Circa 1/3 din cei intervievați consideră că APL I au capacitățile necesare pentru prestarea serviciilor în domeniul educației, iar mai mult de jumătate din ei notează că au unele capacități să ofere servicii în domeniul educației, dar acestea nu sunt suficiente.

Principala problemă pentru APL I în procesul de prestare a serviciilor în domeniul educației sunt resursele financiare insuficiente (83%), urmată de insuficiența resurselor umane (60%). Unii respondenți au notat și alte provocări pentru APL I în exercitarea atribuțiilor de oferire a serviciilor de educație cetățenilor și anume: reglementarea juridică defectuoasă, infrastructură insuficientă (clădiri cu spații amenajate, mobilier corespunzător, etc.). Totuși, marea majoritate a celor intervievați consideră primordial alocarea resurselor financiare (85%) și angajarea personalului calificat (53%) drept soluții eficiente pentru ca APL I să poată oferi servicii în domeniul educației.

4. Recomandări

În vederea delimitării și descentralizării competențelor autorităților publice în domeniul educației, propunem următoarele:

- Recomandarea nr.1:** Excluderea din art.4 alin.(1) din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă a construcției, gestionării, întreținerii și echipării instituțiilor preșcolare și extrașcolare (creșe, grădinițe de copii, școli de artă, de muzică) drept domeniu propriu de activitate pentru APL I, precum și excluderea din art.4 alin.(2) din Legea nr.435/2006 a întreținerii școlilor primare și școlilor primare-grădinițe, gimnaziilor și liceelor, instituțiilor de învățământ secundar profesional, școlilor-internat și gimnaziilor-internat cu regim special, altor instituții din domeniul învățământului care deservește populația raionului respectiv, precum și a activității metodice, altor activități din domeniu drept domeniu propriu de activitate pentru APL II, deoarece educația este un domeniu propriu de activitate a Guvernului/APC.
- Recomandarea nr.2:** Completarea Legii nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă cu art.6², astfel ca competențele autorităților publice centrale în domeniul educației, cu excepția activității metodice, se fie delegate APL I și să se finanțeze din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat, iar activitatea metodică în domeniul educației să fie delegată APL II (sau organelor desconcentrate în teritoriu ale APC) și să se finanțeze din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat prevăzute în legea bugetară anuală.
- Recomandarea nr.3:** Modificarea art.21 alin.(1) din Codul educației, astfel încât înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar), de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar să fie în competența APL I.

4. **Recomandarea nr.4:** Completarea art.142 din Codul educației cu o nouă literă, prin care se va prevedea că APL I are următoarea atribuție: gestionează instituțiile preșcolare (creșe, grădinițe de copii), școlile primare și școlile primare-grădinițe, gimnaziile și liceele, instituțiile de învățământ secundar profesional, școlile-internat și gimnaziile-internat cu regim special, instituțiile extrașcolare (școli de artă, de muzică).
5. **Recomandarea nr.5:** Modificarea art.141 din Codul educației în concordanță cu prevederile care stabilesc că APL I gestionează instituțiile de învățământ preuniversitare.
6. **Recomandarea nr.6:** Reglementarea în Codul educației a finanțării din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat în baza costului standard per copil/elev a instituțiilor de învățământ preuniversitar din subordinea APL I, cu specificarea/enumerarea expresă a cheltuieli legate de furnizarea serviciilor educaționale, după exemplul prevederilor din Legea Educației Naționale a României.
7. **Recomandarea nr.6:** Aducerea în concordanță a prevederilor Codul educației și a actelor normative subordonate legii potrivit delimitării și descentralizării competențelor între APC și APL I.

Dorim să credem că constatările și propunerile expuse vor contribui la delimitarea competențelor autorităților publice în domeniul educației, descentralizarea sau delegarea acestor competențe către APL I, îmbunătățirea gestionării sistemului administrativ al serviciilor de educație și, prin urmare, la sporirea calității serviciilor respective acordate membrilor comunităților locale. În acest sens, pentru atingerea acestor obiective, au fost pregătite modificările legislative necesare, anexă la prezentul studiu.